

Het SMSje



Welkom!

Een nieuwe lente, een nieuw uiterlijk: ons SMSje is alweer wat mooier geworden. We hebben de strakke huisstijl gehandhaafd, maar de letters wat vriendelijker gemaakt en de foto's wat groter. Op de voorpagina ziet u de molen van de Groote Polder, waaraan we in dit nummer extra aandacht besteden. Meer over deze mooie molen kunt u op pagina 8 lezen. Onze redactie is uitgebreid met Jan Ottema en Bert Steenhuizen, de foto op de omslag is van Willem van Karsen.

Ook in het bestuur is er een nieuw gezicht: Tjip Douwstra heeft de plaats van de veel te vroeg overleden Wim Koeneman ingenomen. Het meest actuele nieuws vindt u altijd op onze webstek: www.msmsg.nl.

We wensen u veel leesplezier met dit voorjaarsnummer!

Informatiezuil

Eind 2016 werd een informatiezuil in de koren- en pelmolen "De Noordstar" te Noordbroek geplaatst, als laatste onderdeel van het project Molenbezoekerscentrum te Noordbroek (gestart ca. 2010), gemaakt door Albert Buursma & Co.

In de robuuste uitvouwbare zuil zijn vier thema's opgenomen namelijk, informatie over koren- en pelmolen De Noordstar met een doorlopende video/foto presentatie met foto's van de restauratie van de molen in 1989 en 1990 en een gedeelte van de film van Anton Tiktak over De Noordstar, informatie over de huidige en verdwenen molens in Noordbroek, de granen die op de Noordstar gemalen konden worden en "van akker tot bakker" het productieproces van graan en brood.

Het is een leuke voorziening voor bezoekers om informatie over de molen te krijgen, zonder dat er een molenaar of molengids in de molen aanwezig is. De informatiezuil is geheel met subsidie van het Kammingafonds gerealiseerd.

Kerstfair 2016 in Harkstede



Op zaterdag 17 december 2016 werd de vierde Kerstfair georganiseerd. In het hele dorp waren festiviteiten zoals een kerstmarkt, demonstraties van de brandweer en een popkoor, dat optrad in de gezellige huiskamer van de Appelhof. De beide kerken waren geopend en ook daar was van alles te doen, zoals pannenkoeken bakken, een sneltekenaar en een kerststal.

De kerstman reed met een koets door het dorp en het publiek kon met busjes naar de verschillende locaties worden gebracht. Er was een kindermusical, men kon snert eten bij de NOVO en een dweilorkest fleurde het geheel verder muzikaal op. Het was een gezellige middag/avond - ook mede door de goede weersomstandigheden.

Stel's Meulen was sfeervol verlicht en de molenaars, Remy Strijbosch en Gerrit Tammenga en molengids Gerard Landman hebben zo'n 250 bezoekers mogen begroeten in de molen. Er was Poffert en Glühwein en een optreden van het duo Los Dos met kerstmuziek.

Voor de kinderen was er een puzzeltocht langs de deelnemende locaties. Bij de molen op de meelzolder waren tekeningen van drie verschillende Slochter molens te zien met de vraag: "wie van de drie is Stel's Meulen?" Zo krijg je de jeugd ook in de molen.

Gelukkig komen door het Erfgoedtraject Slochteren steeds meer kinderen de molens bezoeken.



Het tweede weekend van september is traditioneel het Open Monumentenweekend. Onze molens waren ook in 2016 weer grotendeels open. Het was op zaterdag 10 september schitterend weer, maar helaas maar heel weinig wind. Op zondag was het weer iets minder mooi, maar toch droog, helaas ook nu weer windstil. Toch vonden tientallen bezoekers - deels uit het buitenland - weer de weg naar onze molens.

Op dinsdag 13 september zijn in het kader van de Open Monumentendag nog 4 scholen langs geweest op Stel's Meulen. Met docenten en ouderbegeleiding kwamen zo'n 120 kinderen uit de groepen 7 en 8 langs op de fiets. Allemaal van scholen in de buurt van de molen: De Meent, Driespan, De Ster en Meeroevers. Samen met molengids Menzo Huininga hebben molenaars Gerrit Tammenga en Remy Strijbosch de leerlingen ontvangen.

Wij waren deze keer plezierig 'verrast' door het nette gedrag van iedereen. De leerlingen luisterden goed en stelden leuke en slimme vragen. Bijvoorbeeld: "Wat is het hier gezellig, woont u hier?" "Als u nou een dynamo bovenin maakt en zonnepanelen op de wieken maakt op de klepjes dan heeft u pas echt een duurzame molen, kan dat niet?" Ondanks de warmte is er geen onvertogen woord gevallen. Ook wel eens fijn om te ervaren en te zeggen!

Het was flink aanpoten want we hadden geen pauze tussen de bezoeken door. Maar daardoor waren we vrij snel klaar. De start was om 8.20u en om ongeveer 13.00u waren we klaar. Net als in het weekend was er weinig wind dus draaien deed de molen amper. Maar dat mocht de pret niet drukken.

We hebben met zijn drieën nog even gezellig nagepraat en gingen vervolgens weer huiswaarts.

Het was al met al een zeer geslaagde dag!

Bestuurslid Wim Koeneman



Ons bestuurslid Wim Koeneman overleed 23 september 2016 op de leeftijd van 67 jaar. Hij trad in juni 2012 toe tot het bestuur van de Slochter Molenstichting en werd kort daarna voorzitter. Hij leidde de fusie met de Molenstichting Oldambt en werd na de fusie eveneens voorzitter van de nieuwe Molenstichting Midden - en Oost - Groningen. Uit zijn vele bestuurlijke activiteiten blijkt dat hij heel betrokken was bij mens en maatschappij.

Cultuur en cultureel erfgoed lagen hem na aan het hart en hij vervulde vele bestuursfuncties op dat gebied. Hij zette zich in voor de kunst. Wim en Thea lieten kunstenaars exploiteren in hun galerie Werfkade in Martenshoek, maar ook was hij initiator van de Watervloot waar in Hoogezand - Sappemeer de kunst, muziek en erfgoed voor het voetlicht werden gebracht van een breed publiek. Voor onze molenstichting was hij behalve bij de fusie ook een trekker bij de restauratieprojecten van de Stel 's Meulen en Groote Polder. Zijn naam zal altijd verbonden blijven aan onze molenstichting.

Opleiding molenaars

Op de molen van de Groote Polder wordt sinds 2005 een opleiding tot vrijwillig molenaar verzorgd. De eerste twee jaar door Gerda Koster, daarna door Lammert Groenewold en Henk Klöpping. Het opleiden stond even stil door het overlijden van Lammert - maar sinds jongstleden oktober wordt er weer les gegeven. De heren Klöpping en Van der Gaag geven wekelijks op zaterdag om- en om les. In een intensief programma dat gemiddeld 2 jaar in beslag neemt wordt men vakkundig opgeleid tot molenaar. Wilt u ook molenaar worden? Voor het seizoen 2018 zijn er nog een paar plaatsen beschikbaar. Hebt u enig natuurlijk overwicht, geen last van hoogtevrees en bent u gezond neem dan contact op via het mailadres lessen@msmog.nl.



Geplande evenementen

De vaste molendagen: zaterdag 10 en zondag 11 juni 2017 - Groninger molenweekend, zaterdag 13 en zondag 14 mei 2017 - nationale molendag en zaterdag 9 en zondag 10 september 2017 - open monumentendag. Op deze vaste molendagen zijn veel van onze molens geopend, een lijst wordt op de site gepubliceerd.

8 juli, 12 augustus, 14 oktober, 11 november, 9 december - rondje Harkstede. Rondje Harkstede is een samenwerkingsverband van de monumentale kerk, NOVO, Ons Hertenkamp en Stel's meulen, Elke tweede zaterdag van de maand zijn de deelnemers geopend van 13.00u tot 16.00u. Het rondje wordt ook gehouden op de vaste molendagen, zie hierboven.

Donderdag 7 december 2017 - Nationale vrijwilligers dag. Zonder vrijwilligers draaien onze molens niet. Op deze dag worden vrijwilligers in het zonnetje gezet. Gemeenten zetten hun vrijwilligers in het zonnetje door hen te onderscheiden of een bloemetje te geven.

Voor de lijst met actuele evenementen, kijk op onze website: www.msmog.nl onder het kopje "Activiteiten".

Bij de foto bovenaan de pagina: een fotocollage van onze vrijwilligers, gemaakt voor de molen De Noordstar in Noordbroek. Wat al een grote groep!



Bestuurssamenstelling

Door ziekte van Wim Koeneman moest hij het werk als voorzitter neerleggen. In september 2015 nam Reint Huizenga, portefeuillehouder educatie en vrijwilligers, het voorzitterschap over. Nestor Wim bleef aan als bestuurslid namens het waterschap Hunze en Aa's.

In 2016 bestond het bestuur uit: Reint Huizenga (voorzitter); Harry Westerhof (secretaris); Mario Post (penningmeester) en Grieto de Vries (vicevoorzitter en bestuurslid technische zaken) en Wim Koeneman (namens het Waterschap).

Na Wims overlijden in september 2016 (zie ook pagina 4) was de bestuurszetel van het bestuurslid vanuit het waterschap Hunze en Aa's vacant. In maart 2017 is deze vacature ingevuld door Tjip Douwstra. In een volgend SMSje stellen we Tjip aan u voor.

We proberen in de komende tijd de coördinatie van vrijwilligers en het werven van fondsen bij (nieuwe) bestuursleden te leggen. De komende jaren zal er veel op de MSMOG afkomen en daarom willen we de vacatures zo spoedig mogelijk invullen.

Er ligt naast besturen nog veel meer werk. Het bestuur is dan ook blij met de inzet van een nieuwe groep "molenliefhebbers" namelijk molenvrienden. In 2016 waren dit Willem van Karsen, Binne Kunnen, Jan Ottema, Bert Steenhuizen en Pouwel de Vries. Het bestuur is alle vrijwilligers en donateurs zeer erkentelijk voor hun inzet voor het behoud van ons cultureel erfgoed.

Scholieren op de molen

Het is traditie bij onze Stichting om regelmatig jeugd op de molen te ontvangen. 21 januari was het weer zover in Kolham. Molenaars Bert, Martin en molenaar in opleiding Vincent ontvingen groep 1 van basisschool "Majella" uit Hoogezand. De kinderen keken hun ogen uit.

Kort voor de vakantie in 2016 gingen de drie groepen 1 en 2, met in totaal ruim 90 kinderen, met een project bezig. De molenaars Gerrit Tamminga en Henk Helmantel introduceerden de molenleskist in de drie groepen, waarna de drie juffen in hun groep met veel enthousiasme aan de slag gingen.

Het hoogtepunt qua bezoekers was op zaterdag 17 juni, toen er ruim 120 schoolkinderen met hun begeleiders in de Entreprise op bezoek kwamen. In verband met de veiligheid werden beurtelings in groepjes van 20 personen de hoge trappen beklommen. Met betrekking tot de veiligheid van de bezoekers hebben zich geen incidenten voorgedaan. Zo moet het blijven!

Onderhoud Westerse Molen

Vrijdag 2 september 2016 werd begonnen met het schilderwerk aan de Westerse molen. De molenaar had de zeilen er voor die tijd al afgehaald, om beschadiging en vuil- en verfspatten op de zeilen te voorkomen. Met hogedrukreiniging werd de molen eerst ontdaan van de vele groene aanslag. Dan werden het wiekenkruis, de staart, de kap en de kruipalen tijdens prachtig nazomerweer geschilderd en het hekwerk in de lijnolie gezet. De kop van de steunderbalk en de rechter voeghout (voor de kijker: links) zijn verrot en moeten worden gerepareerd. Tijdens inspectie blijkt helaas ook dat de bovenas daardoor iets is verzakt. Dat verklaart waarom de molen al een tijdje wat zwaarder leek te draaien, zoals de molenaar ook al had gemerkt. In mei 2017 komt molenmaker Krabbendam om de situatie te herstellen.

Molen van de Groote Polder

De molen van de Groote Polder (460 hectare) in Slochteren werd in 1783 gebouwd. Het was de eerste poldermolen aan de Groenedijk en is nu de oudste nog maalvaardige poldermolen van de provincie. Uit het bestek wat bewaard is gebleven weten we dat het oorspronkelijk een molen met een scheprad van ongeveer 4 meter doorsnede is geweest, met 28 relatief smalle schoepen (nog geen 30 centimeter). Het scheprad stond in een los huisje naast de molen, er liep dus een as tussen molenhuis en maalhuis. Dat was in ieder geval nog zo in 1813, blijkt uit een kadasterkaart uit dat jaar.

De molen heeft heel wat verbouwingen ondergaan: veldkruisen zijn toegevoegd ter versteviging. Het oorspronkelijke neuten kruiwerk werd vervangen door een voeghouten kruiwerk. Toen de polder verder inklonk is een vijzel geplaatst. Die is later nog enige malen verlengd. In 1915 werd een motorgemaal naast de molen geplaatst dat nog tot in de jaren 1970 dienst heeft gedaan. De molen was toen al zwaar vervallen.

De molen werd in 1974 gerestaureerd, nadat hij voor een symbolisch bedrag in handen was gekomen van de toen pas opgerichte Slochter Molenstichting. Dat werd nogal vrij gedaan: de molen kreeg allerhande kleurtjes, de zelfwichting verdween en de molen kreeg een baard met een (foute) naam er op. De molen was nog tot in de jaren 1980 hulpgemaal, en kan in geval van nood ook nu nog de Groote Polder bemalen. In 2016 werd de molen daarnaast voorzien van nieuw gevlucht, voorkeuvelens en circuitbemaling. Ook werd een nieuwe halssteen geplaatst en werd de molen geleverd.

De biotoop is in 2006 aangepakt en in 2017 geperfectioneerd: de molen staat nu weer volledig vrij in de wind. Sinds 2009 werd er door wijlen molenaar Lammert Groenewold en molenaar Henk Klöpping gezamenlijk les gegeven. Na het overlijden van Lammert heeft molenaar Lex van der Gaag diens rol overgenomen. Op de molen worden daarnaast ook landelijke examens afgenomen.

Biotoop

Rond de molen van de Groote Polder is weer hard gewerkt aan de verbetering van de molenbiotoop. De strijd tegen de (overmatige) bosbouw rond de molen begon al in 1994. De molen was toen nauwelijks zichtbaar vanaf de Noord- tot en met de Zuidwestkant. In 1994 gingen alle bomen rond de oprijlaan al om. In 2004 werd weer stevig gekapt en verdwenen 2 van de 30 meter hoge peppels. In 2009 werden ook de andere 3 gerooid, samen met die aan de dijk. Er werd daarna regelmatig doorgekapt en gesnoeid, maar het groeide ook weer aan. Daarom werd besloten om de boel nu definitief op te schonen. Met geld van Landschapsbeheer Groningen is vrijwel al het hout nu verdwenen en is een ideale biotoop ontstaan. Ook rond andere molens van de MSMOG wordt aan de biotoop gewerkt, zo verdwenen bijvoorbeeld ook bij de Entreprise een aantal hoge, wind belemmerende populieren.

Wie is ... Vincent Mathlener?



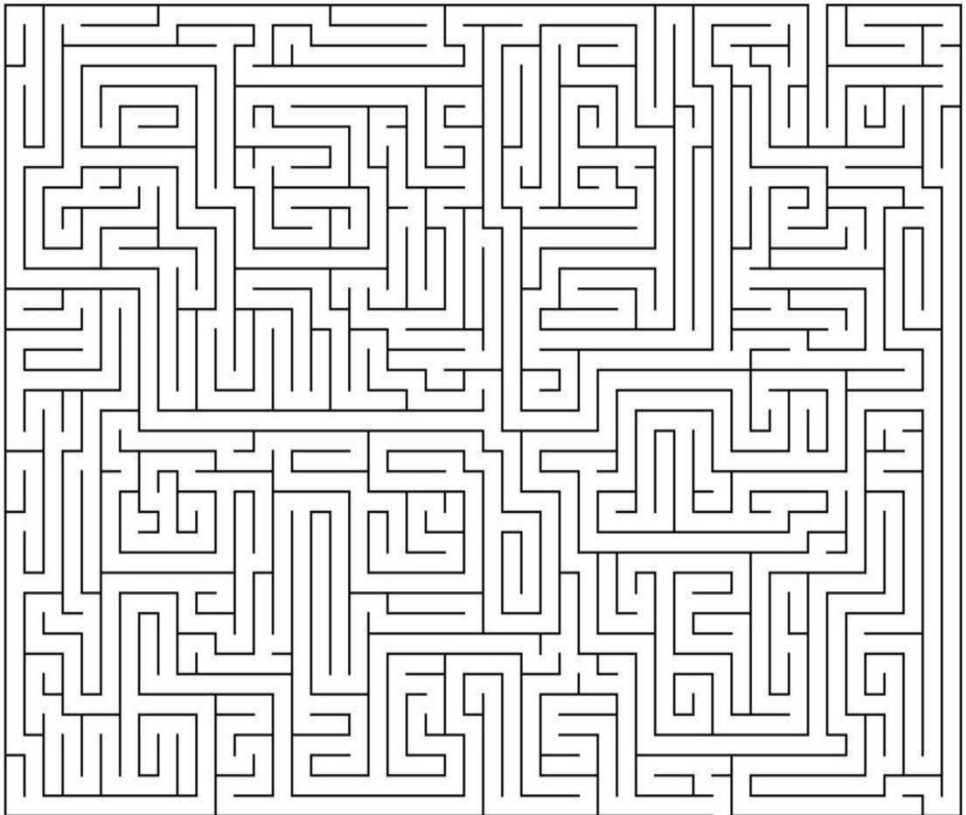
Ik ben Vincent Mathlener, molenaar in opleiding op de molen van de Groote Polder. In mei 2015 aangemeld bij Henk en Lammert. Ik had eigenlijk zelf niks met molens. Mijn jongste zoon is de aanstichter om bij molens te gaan kijken. Als laatste kwamen wij in Harkstede terecht. Molenaar Gerrit Tammenga heeft mij heel wat informatie gegeven hoe ik molenaar kon worden.

Na dat gelezen te hebben heb ik de keuze gemaakt. Geen moment spijt van gehad. Zaterdag lessen op de molen van de Groote Polder en op de zondagen help ik mee op de Entreprise te Kolham. Ik mag natuurlijk ook graag andere molens bezoeken en dat doe ik regelmatig, al dan niet gewapend met mijn fotocamera.

Puzzel

De uitslag van de puzzel van de vorige SMS vind je op onze website.

Veel plezier met de puzzel van deze keer !



Hartelijk dank!

Onze donateurs zijn voor ons van grote waarde; wij danken u dan ook van harte voor uw donaties.



GEMEENTE
SLOCHTEREN



Colofon

Het 'SMSje' is een publicatie van de Molenstichting Midden- en Oost- Groningen. Dit is nummer 1 van jaargang 11 (April 2017).
© 2017 MSMOG Commissie Communicatie. Web: www.msmsg.nl.
Mail: redactie@msmsg.nl. Telefoon: 06-54656573.